

Jaunieši redz
perspektīvu.

2. lpp.

Lai labi augtu un
būtu garšīgas.

3. lpp.

Mistiskās līdakas.

4. lpp.

Mazie laši un taimiņi jau upē

Zivju atražošanas plānu veido zinātnieki pēc iepriekšējo gadu vērojumiem, bet mākslīgajos baseinos izaudzēto mazuļu ielašana dabiskajās ūdenstilpēs ir vietējo speciālistu ziņā.

Kaut laika apstākļi šopavasār krasi mainīgi, ūdens Ventā pietiekami sasilis, lai zivju audzētava Pelči varētu pildīt valsts plānu un ielaist Ventā kārtējos zivju mazuļu tūkstošus.

Šajā pavasarī pēc līguma ar Zemkopības ministriju uzdots upes resursus papildināt ar 45 186 taimiņu un 60 000 lašu smoltiem. Gads bijis veiksmīgs, un plāns jau pārsniegts. Šonedēļ Ventā divās vietās no Kuldīgas līdz Ventspilij ielaisti vairāk nekā 50 tūkstoši taimiņu mazuļu, bet no Brasļiem līdz Ventspilij – ap 61 tūkstotim lasēnu. „Dzīvas radībiņas nav skrūves, ko rūpnīcā saražo noteiktā daudzumā un izslēdz konveijeru,” teic audzētavas vadītājs Valdis Plaudis. „Tāpēc priecājamies, ka mākam labi strādāt un izdodas izaudzēt vairāk.”

Pirmoreiz mazuļu pārvešana no mākslīgajiem baseiniem uz dabisko ūdenstilpi notiek nevis pēc kalendāra, bet atkarībā no ūdens temperatūras. Taimiņu (svars 15 g) un lašu (18 g) smoltus upē var izlaist, ja ir vismaz desmit grādu. Tik silti bijis jau aprīļa sākumā, tomēr zivkopji pagaidījuši, kad temperatūra stabilizējas. Pēc audzētavas vadītāja teiktā sals naktī un sliktie laika apstākļi dienā upi tik ātri neietekmē – ūdens

temperatūra turējusies ap 13 grādiem.

Par smoltiem sauc zivju mazuļus gada vecumā, kad tie spēj pieņemt dabiskos apstākļus un doties tālāk uz jūru. Taimiņi paliek Baltijas jūrā, laši mēro tālāku ceļu līdz Atlantijas okeānam. Pēc gadiem trim tie jau ir pietiekami izauguši, lai atgrieztos nārstot dzimtajā pusē. Tagad visi Pelčos audzētie mazuļi tiek iezīmēti – tiem nogriezta taukspura. Noķerot tādu zivi, makšķernieks zina, ka tā nāk no zivaudzētavas.

Vēl šogad Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta *BIOR* Pelču filiāles plānā ir no maija līdz septembrim ielaist Užavas grīvā 15 tūkstošus ceļotājsīgu mazuļu (ap 2 g), Puzes ezerā 50 tūkstošus zandartu (grams), bet jau līdz jūnijam – 500 tūkstošus nēģu kāpuru Ventā pie Rudupes.

**Daina Tāfelberga
Roberta Pauliņa foto**

Jaunieši redz nozares perspektīvu

Trīs puiši – Edvards Zvagulis, Pēteris Macpans un Kārlis Prūsis –, kuri vēlas apgūt zivsaimniecību un saredz tai nākotni, tika aicināti uz pirmo tikšanos Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) Kuldīgas birojā.

Rendenieks Edvards Zvagulis (no kreisās) gatavs apgūt zivju audzēšanu un pārstrādi, un atbalstu viņam sola LLKIC zivsaimniecības nodaļas vadītājs Kristaps Gramanis (no labās) un Kuldīgas biroja konsultante Linda Dūdiņa-Hoieri.

Uzņēmējdarbības konsultante Linda Dūdiņa-Hoieri skaidro: „Kopā ar Valsts zivsaimniecības sadarbības tīklu mūsu nodaļa īsteno pasākumu *Atbalsts jauniešiem akvakultūras un zvejniecības uzņēmējdarbības veicināšanai*. Esam uzzinājuši, kuri jaunieši vēlētos zivis audzēt vai varbūt pārstrādāt, un trīs jaunus pušus uzaicinājuši. Strādāsim gan individuāli, gan grupā. Mācīsimies uzņēmējdarbības prasmes, tostarp biznesa plāna izveidi, to, kā organizēt mārketingu un iegūt finansējumu, kādas ir kontrolējošās iestādes nozarē. Līdz gada beigām katram taps biznesa plāns konkrētai idejai. Būs pieredzes apmaiņas braucieni. Kopā ar Kārli jau bijām apskatīt Jaunpils foreļu audzētavu un to, kā iekārtoti dīķi, kuros tiek piedāvāts makšķerēt.”

Domā par pārstrādi

Edvards Zvagulis ir no Rendas, un viņa vectēvs audzē zivis individuālajā uzņēmumā *Rimzāti*. Mazdēlu interesē produkcijas pārstrāde.

„Mūsu plānā nav rūpnieciskās ražošanas, jo dīķi ģimenei drīzāk ir vaļasprieks – 300 hektāru mums nevajag. Lielākoties audzējam karpas. Iecere ir mājražošanas līmeņa pārstrāde. Tie būtu karpu konservi, kā arī iztīrītas zivis vakuuma iepakojumā. Kāpēc cilvēki dažreiz zivis izvēlas veikalā, nevis pie audzētājiem? Cilvēkiem nepatīk tās tīrīt, jo tas ir apgrūtināts un jādomā, kur likt atkritumus.”

„Kad jautāju, kāpēc dīķi, kuros kolhoza laikos ieguldīts darbs, jāaizaudzē ar mežu, ja tos var atjaunot, man atbild, ka tas nav vajadzīgs...”

Gatavi sākt no nulles

Kārlim Prūsim un Pēterim Macpam saimniecības pagaidām nav, bet viņi cer to izveidot Ēdoles pagastā uz agrāko kolhoza zivju dīķu bāzes. Viņi interesējas, ar ko sākt.

SAREŽĢĪTI PIERUNĀT

„Mums vēl nav nekā. Lielākā problēma – mums nav savu dīķu. Skatāmies uz kolhoza laikā izveidotajiem, kas ir privatizēti un pieder vairākiem īpašniekiem, kuri tos neapsaimnieko. Braucam pie viņiem, runājam, kā mēs tos nomātu un apsaimniekotu, kāds labums būtu arī viņiem. Bet pagaidām interese ir ļoti maza. Ja gribam noslēgt līgumu kaut vai uz desmit gadiem, īpašnieki brīnās: „Kā – uz desmit gadiem? Un ko es pa to laiku tur varēšu vai nevarēšu darīt? Ja uz desmit gadiem, man nevajag!”

Dīķu atjaunošanā jāiegulda liels darbs un nauda. Tīri uz godavārda neesam ieinteresēti lielu naudu bez garantijām ieguldīt cita cilvēka īpašumā. Cilvēkam, kuram uzticamies, šogad bez līguma esam dīķus atjaunojuši no nulles. Ūdens plūst, domājam pirkt zivis.”

Kuldīgas biroja vadītāja Daiga Mellere piebilst, ka lielākā problēma ir īpašnieku nevēlēšanās ar apsaimniekotājiem slēgt ilgstošu līgumu: „Lai šo saimniecību sakārtotu, vajadzīgi tik lieli ieguldījumi, ka svarīgas arī garantijas.” Kopīgs ieguvums būs sakopta vide: „Atstātos un aizaugušos dīķus šie jaunieši atjaunotu.”

ZINOŠOS NEMAZ TĀ NEGAIDA

Kārlim un Pēterim bijusi iecere iesaistīt vēl citus zivju audzētājus un izveidot kooperatīvu. „Vairāki dīķu īpašnieki izdomā: viens tomēr darīs pats, otrs arī. Bet beigās nekas nekust no vietas. Mežsaimniecības kooperatīviem ir zināms, ka gaidāma liela peļņa, bet ar zivīm ir, kā ir. Cik nu katrs vēlas šajā biznesā ieguldīt. Man izrakts viens dīķis, bet par nopietnu zivju audzēšanu runāt nevar, labākajā gadījumā par tūrismu.

Esam uzzinājuši, kuriem saimniekiem ir dīķu kaskādes, bet problēma tajā, ka arī tie pieder dažādiem īpašniekiem: divus varētu nomāt, bet nākamais divus – vairs ne.

Vēl esmu saskāries ar to, ka tikai ar vēlmi kaut ko darīt šajā biznesā nepietiek – vajag arī zināšanas. Bet laukos nemaz tik ļoti negaida tos, kuri grib darīt un ir zinoši. Lielākajai daļai ir labi tāpat. Kad jautāju, kāpēc dīķi, kuros kolhoza laikos ieguldīts darbs, jāaizaudzē ar mežu, ja tos var atjaunot, man atbild, ka tas nav vajadzīgs,” secina Kārlis.

JĀSAPROT, KO DARA

Kārlis uzskata, ka speciālistu padoms ir ļoti svarīgs: „Ja ir doma sākt zivis audzēt, pirmais, kas jādara, – jāpieaicina zinātnājs, kurš pateiks, vai apstākļi piemēroti karpām, forelēm vai varbūt zandartiem. Tas viss prasa naudu, un kļūdas – tie ir zaudējumi. Ja par dārgu naudu pirkto mazus nezinošus ielaid kopā ar nepiemērotu sugu, nekas neiznāks. Seminārs Jaunpils foreļu audzētavā tiešām bija ļoti iedvesmojošs. Tur varēja redzēt, kā ar nelieliem ieguldījumiem var dabūt maksimālu rezultātu. 10 000 eiro nav uzskatāma par ļoti lielu summu, jo dīķus ierīkot ir ļoti dārgi. Jārēķinās ar 400 eiro dienā, ja tiek izmantota tehnika dīķa rakšanai.”

LLKC informē

Iesaistījušies astoņi

„Mēs šo nozari pārzinām Latvijas mērogā un varam jaunos cilvēkus aizvest uz kādu saimniecību, iedot idejas. Projektā pieejami dažādi konsultanti,” skaidro LLKIC zivsaimniecības nodaļas vadītājs Kristaps Gramanis.

„Apmēram pirms četriem gadiem sākam programmu *Akvakultūras un piekrastes teritoriju ekonomiskās aktivitātes veicināšana*. Sākotnēji tā attiecās tikai uz Baltijas jūras piekrasti, zvejniecību un pārstrādi. Vēlāk zonu paplašinājām, iekļaujot arī iekšzemes ūdeņus – ar domu palīdzēt kādam attīstīties. Mums ir speciālisti, kuri raksta akvakultūras projektus un var palīdzēt izveidot biznesu. Divu gadu

programmā Latvijā iesaistīti astoņi jaunieši. Vairāk neņemam, jo finansējums ir ierobežots.”

IESĀCĒJIEM NAUDU DABŪT GRŪTI

K.Gramanis turpina: „Ieguldījumus dīķu izveidē varētu segt ar projektu naudu, bet iesācējiem tas ir sarežģīti. Lai uz atbalstu pretendētu, jābūt jau reģistrētai saimniecībai ar noteiktu apgrozījumu. Noteikumi ir drastiski. Esam izrēķinājuši, ka iesācējiem izdevīgāk palauties uz savu, nevis uz fondu naudu. Tikko saņemts Eiropas finansējums, iestājas stingra uzraudzība: jāsasniedz noteikts apjoms un produkcijas kāpinājums. Taču dzīve vienmēr ienes korekcijas, un

iesācējiem mēdz gadīties kļūdas: vairāk apēd putni un zvēri, zivis noslāpst... Zaudējumi nav tik sāpīgi kā tad, ja jāatdod Eiropas nauda. Mēģinām jauniem cilvēkiem līdz 30–40 gadiem dot visas zināšanas šādam biznesam, bet arī mums tā ir jauna pieredze – paši taustāmies.”

JĀZINA, KUR LIKT PRODUKCIJU

„Domājot par zivju audzēšanu, svarīgākais ir zināt, ko darīsiet ar produkciju un kāds apjoms būs ražošanai. No hektāra dīķu dabiskos apstākļos var iegūt 200 kg zivju. Lai karpu audzēšana būtu rentabla, minimālā platība ir 20 hektāru – bez tiem par biznesu nevar runāt. Jādomā, kur zivis likt. Ja tām jāpārziemo, vajag ziemošanas dīķus vai ziemošanas māju, un tad vajag diezgan daudz naudas. Ja domāts visas uzreiz pārdot, jāzina, kur. Latvijā visvairāk tiek audzētas karpas. Pamazām audzētāji sāk domāt par apstrādi.

Mazām saimniecībām, kuras tās kūpina, noiets ir labs. Lielākām jādomā, kā sortimentu dažādot.”

IZAUDZĒ ZIVI KAUT VAI SEV

Kā stāsta K.Gramanis: „Esam daudz stāstījuši par tādu koncepciju, ka dīķis ir kā mazdārziņš – ja ir iespēja, tāpat kā kartupeli var sev izaudzēt zivi. To var izveidot tādu, ka arī ziemā varam iet pakaļ zivīm. Bet daudz mazu dīķu netiek pilnībā izmantoti. Piemājas dīķītis var būt labs pieredzes iegūšanai, jo izglītība šajā nozarē tiek piedāvāta tikai Daugavpils Universitātē.

Otrs virziens, ko var attīstīt, ir tūrisms un makšķerēšana. Tam vajadzīgi nelieli dīķi ar lielu zivju koncentrāciju. Latvijā ir diezgan daudz labu piemēru, bet ir divi būtiski aspekti: tam jābūt tuvu šosejai un jādomā par aizsardzību

pret maluzvejniekiem. Šis bizness ir sezonāls.”

VAR SĀKT KŪPINĀT

„Pārstrādes jomā ar jūras piekrasti, protams, sacensties nevar. Tur ir lieli uzņēmumi, kuriem dīķsaimnieki nav interesanti apjoma dēļ – 600 tonnu karpu, ko maza saimniecība izaudzē gadā, tiem ir divu dienu darbs. Mazie audzētāji tikai paši vai kooperējoties var organizēt savu pārstrādi. Var sākt ar kūpināšanu, bet var arī ražot konservus un filētas zivis vakuumā.

Vācija un Čehija pārgājusi uz spoguļkarpām, jo tās daudz vieglāk tīrīt. Bet mums ir *krūmu* karpas – nav īsti izkopta vaislas darba, nav ģenētiskā materiāla, kas būtu raksturīgs Latvijai.”

Iveta Grīniņa
Aivara Vētrāja foto

„Mazie audzētāji tikai paši vai kooperējoties var organizēt savu pārstrādi. Var sākt ar kūpināšanu, bet var arī ražot konservus un filētas zivis vakuumā.”

„Dīķis ir kā mazdārziņš – tāpat kā kartupeli var sev izaudzēt zivi.”

Lai labi augtu un būtu garšīgas

Lai pievērstu lielāku uzmanību akvakultūras attīstībai, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) Kuldīgas birojs turpina rīkot seminārus un pieredzes apmaiņu.

DĪKĪ VAI BASEINĀ?

Pagājušajā gadā visiem intereseantiem tika stāstīts par dīķu ierīkošanu, šogad lauku konsultanti paplašināja tēmu *Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde un mārketinga*, izglītojot par zivju sugām – kas un kādos ūdeņos mīt, kā labāk izaudzējam, ar ko piebarojamas.

Teorētiskajā daļā LLKC zivsaimniecības eksperts Raivis Apsītis lielu uzmanību veltīja zivju audzēšanai baseinos telpās un ārā. Viņš atzina, ka, audzējot zivis baseinos, tiek aizņemta mazāka zemes platība, vieglāk var cīnīties ar dabiskiem ienaidniekiem – putniem, ūdelēm un citiem. Bet ir arī mīnusi – lielas investīcijas, dārga ekspluatācija, vajag specifiskas zināšanas, katra kļūda maksā dārgi. Savukārt āra caurplūdes baseinos audzēšana ir rentablāka, ja vien ir labs ūdens. Recirkulācijas sistēmu var izveidot jebkurā vietā, taču vispirms jāizvērtē ierīkošanas un ekspluatācijas izmaksas. Jebkurā gadījumā jānovērtē ekonomiskā lietderība, aprīkojuma iegāde, ekspluatācija, alternatīvas dažādu ierīču aizstāšanai, lai nekaitētu zivju attīstībai, ņemot vērā katras saimniecības apstākļus.

PAREIZI JĀBARO

Ilggadējā zivkope (ar 35 gadu stāžu) Dzintra Tiltiņa dalījās savā pieredzē par zivju audzēšanu un pārdošanu. Gadu gaitā saimniecībā izveidojušās tradīcijas, bet tās var mainīties, paplašinot audzējamo zivju sugas. Pieņemts, ka dīķī galvenā suga ir karpas, baseinos – stores un foreles, kuras tikpat labi var dzīvot laukā. Dz. Tiltiņa uzsvēra pareizas barošanas nepieciešamību – intensīvi audzējot,

zivis jāpaēdina pat līdz piecām reizēm dienā. Lai ieguldījumam būtu atdeve, jāapsver realizācijas iespējas un pieprasījums. Piemēram, forele izaug četros mēnešos, to visizdevīgāk realizēt 250–300 g svarā.

SAVAM GALDAM

Abi lektori ir pieredzējuši savā jomā un spēja atbildēt uz jebkuru jautājumu. Semināra dalībnieku vidū bija gan uzņēmēji, kas jau gadiem nodarbojas ar zivkopību, gan lauksaimnieki, kuru saimniecībā ir potenciāls, lai nodarbotos ar akvakultūru, taču līdz šim nav

bijis drosmes to sākt. Kā norāda LLKC Kuldīgas biroja vadītāja Daiga Mellere, semināra mērķis nebija pievērst uzmanību akvakultūrai kā plašam biznesam. Var audzēt zivis kaut nelielā piemēģā dīķī savas ģimenes uzturam. Latvieši par maz uzturā lietojot zivis, taču tās ir ļoti pilnvērtīgs olbaltumvielu avots. Vēl vērtīgākas ir zivis uzturā, ja zināms, kādos apstākļos augušas, ar ko barotas.

KARPA NEVAR APNIKT

Lai ierīkētu kaut vai nelielā dīķī izaudzēt zivtiņas pašu

uzturam, praktiskā daļa notika Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma laboratorijā, kur pasniedzēja Vita Strautiņa rādīja, cik daudzveidīgus ēdienus var pagatavot no karpas. Vispirms semināra dalībniekiem tika stāstīts par pamatprincipiem zivju apstrādē un dažādām ēdienu receptēm. Pēc tam pašiem bija jāķeras pie darba, sākot ar zivs izķidāšanu. Tā varēja praktiski izmēģināt, kā labāk notīrīt zvīņas, pārgriezt vēderu un novilkt ādu. Pēc tam karpas tika ceptas kopā

BRAUKS SKATĪTIES RĒZEKNES SAIMNIECĪBAS

Augustā paredzēts pieredzes apmaiņas brauciens uz Rēzekni, lai redzētu, kā tur ierīkoti dīķi un tiek audzētas zivis. Latgales pusē esot savas zivkopības tradīcijas. Tāpat varēs iepazīties ar makšķerēšanas un tūrisma iespējām. Pieredzējušie un potenciālie zivkopji var pieteikties jau tagad, piebilst D. Mellere. Izglītojošos pasākumus finansiāli atbalsta Valsts zivsaimniecības sadarbības tīkls.

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma pasniedzēja Vita Strautiņa (no labās) stāsta, kā dažādas piedevas maina visiem pierastās karpas garšu. Semināra dalībnieki tika iesaistīti ēdienu pagatavošanā, sākot ar svaigas zivs apstrādi.

ar dažādām piedevām. „Šī zivs izvēlēta, jo tiek visvairāk audzēta, tāpēc daudziem varbūt jau apnikusi, jo parasti to vai nu vienkārši apcep sīpolu mērcē, vai nokūpina,” piebilst D. Mellere. Prasmīgās pavāres vadībā varēja pārliecināties, cik dažādos veidos var pagatavot karpu. Semināra apmeklētāji arī paši piedalījās ēdienu gatavošanā, sākot ar zivs izķidāšanu, un pārliecinājās, ka tas nemaz nav tik grūti.

Daina Tāfelberga
Roberta Prauliņa foto

Cenšas ieinteresēt skolēnus

Kuldīgas Centra vidusskolas 8. un 9. klasei aprīlī organizēta ekskursija uz Pelču un Skrundas zivjaudzētavu un Liepājas jūrnieceības koledžu.

Tā ir daļa no programmas *Zivsaimniecības popularizēšana vizuāli izglītojošajās skolās*, ko Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Kuldīgas birojs šopavasār rīko kopā ar Valsts zivsaimniecības sadarbības tīklu.

25 jaunieši Pelčos redzēja, kā zivis tiek pavairotas, kā tiek papildināti to resursi upēs un ezeros, uzzināja, kādu iemeslu dēļ tie samazinās. Skrundā parādīta audzēšanas komerciālā puse – kā karpas tiek izaudzētas līdz tam, ka tās var pārdot. Savukārt Liepājā jaunieši iepazīna skolu, kurā var apgūt profesiju, kas saistīta ar rūpniecisko zveju un jūrnieceību.

Lauku attīstības konsultante

Par zivju mazuļu audzēšanu skolēniem stāsta Pelču zivjaudzētavas veterinārārste Olga Revina.

Inese Blūma, kura piedalījās braucienā, uzskata, ka jauniešiem par šo nozari ir interese. Liepājas jūrnieceības koledžā skolēni apskatīja mācību klases, mašintelpas simulatoru, kā arī mūsdienīgu elektrotehnikas standu. Tā ir Kul-

dīgai tuvākā mācību iestāde, kurā apgūst zvejniecības profesiju. Mācības notiek par valsts naudu, un sekmīgiem audzēkņiem maksā stipendiju

Iveta Grīniņa
Aivara Vētrāja foto

Pērc licenci un nemēslo!

1. maijā beidzies līdaku makšķerēšanas liegums, no 15. maija drīkstēs ķert meža vimbas un alatas.

Dabas aizsardzības pārvalde (DAP) tomēr atgādina, ka īpaši aizsargājama dabas teritoriju ūdeņos bez Makšķerēšanas noteikumiem var būt arī citi ierobežojumi. Tādēļ pirms doties uz šādu vietu, vēlams iepazīt tās izmantošanas un aizsardzības noteikumus. Tie pieejami vietnē www.daba.gov.lv sadaļā *Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas* vai www.likumi.lv. DAP inspektori kontrolē gan makšķerēšanas noteikumu izpildi, gan makšķernieku uzvedību un aicina pret dabu izturēties saudzīgi, savācot aiz sevis ēdiena vai citu iepakojumu. Ignorējot likuma ierobežojumus, loms beigās var izmaksāt bargu naudu.

Viena no makšķernieku iecienītākajām vietām ir Venta,

kas arī atrodas aizsargājamā teritorijā. Kopš aprīļa spēkā ir jauns nolikums par licencēto makšķerēšanu, ko tagad pārvalda Kuldīgas novada pašvaldība. Tas attiecas uz Ventas posmu no vecā ķieģeļu tilta līdz Abavas ietekai. Licencētā darbība notiek divās sezonās: ziema–pavasaris (beigsies 15. jūnijā) un vasara–rudens (no 16. jūnija līdz gada beigām).

Ir noteikts atļauju skaits. Tās var iegādāties SIA *ZZ Dats* mājaslapas www.epakalpojumi.lv sadaļā *E-loms*. Tie, kam internets nav pieejams, licenci var nopirkt degvielas uzpildes stacijā *Rietumu nafta* vai pašvaldībā. Ir arī bezmaksas licences noteiktām ļaužu grupām. Katram makšķerniekam pirms atļaujas iegādes jāizlasa nolikums, ko var atrast www.kuldiga.lv.

Daina Tāfelberga

Uzmanīgi pie elektrolīnijām!

Sākusies aktīvā makšķerēšanas sezona, tāpēc a/s *Sadales tīkls* aicina makšķerniekus ievērot drošības noteikumus.

Īpaša uzmanība jāpievērš gaisvadu elektrolīnijas attālumam līdz copes vietai – par to nepadomājot, sekas var būt ļoti bēdīgas. *Sadales tīkls* ik gadu reģistrē negadījumus, kad kāds makšķernieks gūst elektrotraumu, ar zvejas rīku pieskaroties vadiem. Diemžēl tādu nav bijis maz. Nelaiimes apliecina, ka makšķernieki bieži aizmirst pat tik vienkāršu lietu: ar makškeri pieskaroties elektrības vadiem, var gūt roku un kāju apdegumu, sekas var būt pat letālas.

Bīstamā situācijā var nonākt ne tikai makšķerējot, bet arī ceļā uz copi. Maldīgs ir uzskats, ka pasargās gumijas zābaki, ko parasti velk kājās, ejot uz upi. Elektriskās strāvas plūsmu un stiprumu būtiski ietekmē vides faktori: mitrs gaiss, saskare ar ūdeni un slapju zemi.

Izvēloties inventāru, jāatceras, ka gan makškerkātā, gan auklā var būt elektrisko strāvu vadoši elementi. Īpaši uzmanīgi jārikojas ar makškerēm, kuru garums pārsniedz trīs metrus, jo tad ir lielāks risks saskarties ar gaisvadu elektrolīniju.

Drošas makšķerēšanas zelta likumi

- Jāizvērtē attālums starp gaisvadu elektrolīniju un copes vietu.
- Jāņem vērā, ka gan makškerkātā, gan auklā var būt elektrību vadoši elementi.
- Gumijas zābaki drošību negarantē, jo ūdens tuvumā vides faktoru ietekmē elektrība var būt stiprāka par gumijas izolāciju.
- Īpaši jāuzmanās, ja makškeres garums pārsniedz trīs metrus.

Konstatējot bīstamu situāciju pie elektrolīnijām vai citām elektroietaisēm, lūgums iedzīvotājiem nekavējoties zvanīt pa bezmaksas bojājumu pieteikšanas tālruni 8404.

MAKŠKERNIEKU STĀSTI

Mistiskās līdakas

„Ar tām līdakām visādi joki gadās,” makšķernieku veikālā Kuldīgā pārdevējs Adrians Žerebcovs sāka pārspriest ar zemessargu Laimoni Beņislavski.

PATĪ LĒCA LOMĀ

L.Beņislavskis kopā ar kolēģi reiz aizbraucis makšķerēt Abavā. Tas bijis pirms daudziem gadiem, kad vēl nebija loma uzglabājamam tīkliņam vai somu tik plašā izvēlē kā tagad. Makšķerējuši ar dzīvo ēsmu. Līdakas nākušas diezgan labi. Laimonis noķēris vienu vidēji lielu zivi. Tūlīt arī kolēģim turpat blakus zivs piecirta. Tā katram pa četrām līdakām. Makšķernieki sēdējuši lejā pie upes, bet, tā kā nebija uzglabājamo tīkliņu, zivis metuši augšā krastā (ap 1,5 m augstumā) tādā kā tranšejā. Katram bijusi sava bedre.

Makšķerēšanas laikā bijis tāds gadījums: „Iemetu pludiņu, tas momentā pazūd, bet tūlīt arī atskan tāds kā plunkšķis blakus. Kolēģis teic, ka mana līdaka nokritusi lejā. Upes krastā tāda smilšaina terasīte. Skatos, ka tiešām viena zivs mētājas. Paķeru un uzmetu atpakaļ augšā.”

Kad nu vīriem licies gana sēdēt un arī loms pietiekams, kāpuši krastā. Cēlušī sietas līdakas ārā, bet Laimonis brīnījies, kāpēc viņam par vienu vairāk, tas ir, piecas, ja katrs noķēris pa četrām. „Padomāju un sapratu, ka tā piektā bija nevis manis izvilktā, kas no bedres izlēkusi, bet gan tā, kas pati no upes krastā izlēkusi, ņērot sīkāku zivteli vai kukaini.”

KAS NOČIEPA?

A.Žerebcovam gadījies gluži pretēji – noķertās līdakas pazudušas. Arī tas ir senāks notikums, kad Adrians vēl puika bijis un makšķerēt gājis kopā ar tēvu un vecotēvu.

Pie Skrundas bijis purvs, kura malas līgojās, bet vidū ūdens vaļā. Tā vieta kādreiz bijusi līdakām ļoti bagāta. Ķēruši ar dzīvo ēsmu, zivis nākušas puslīdz labi. „Izvelkam, nogalējam, kā tas pēc likuma jādara, un noliekam sūnās. Dīķis nebija pārāk liels, staigājām no vienas vietas uz otru. Kā jau purvā, nepārtraukti jāuzmanās, lai neiegrimtu.”

Kad nu makšķerēšana gājusi uz beigām, ar tēvu devušies pēc loma. „Pieejam, skatāties, ka stāv tikai trīs zivis, bet bijām taču

noķēruši vismaz piecas sešas. Ko nu tur kautrēties: smuks loms bija! Domājam – nevar būt, ka vecaistēvs paņēmis savas līdakas atsevišķi un kaut kur apkārt nēsājis. Turklāt trim blakus mētājas zivs galva. Neko darīt – piesēžam un sākam fīrīt palikušās.

Nāk vecaistēvs. Prasām, kur pārējās līdakas. Viņš rausta plecus. Nu, kur var palikt beigtas zivis? Sveši taču arī te nestaigāja! Paejam tālāk un ieraugām, kas par lietu. Sapratām, ka no purva sūnām pa eju izlēdis ūdris vai cits zvērs un mūsu zivis aizvilcis uz savu mītni. To pēdējo tas bija notiesājis turpat, bet tik tīri, ka neviena zvīņa nebija palikusi. Galva vien.”

Daina Tāfelberga
Ineses Slūkas zīmējums

Zivtņu jaunās mājas

Pirms akvārija iegādāšanās jāizvērtē, kur tam mājās atvēlēsi vietu un kādas zivis gribēsi turēt. Lielāku akvāriju kopt būs vieglāk, tajā varēs ievietot vairāk zivju, tikai jāraugās, lai izvēlētais spētu sadzīvot.

ĪSTĀ VIETA

Akvārijam noteikti jāatrodas uz stabilas virsmas. Zivtņu mājoklis jānovieto tā, lai tas neatrastos tiešos saules staros, un jāuzmanā, lai ūdens temperatūra jaunajiem iemītniekiem būtu piemērota, tādēļ būs nepieciešams šim nolūkam paredzēts termometrs.

GRUNTS DAUDZUMS

Akvārijs rūpīgi jāizmazgā, bet nedrīkst lietot ķīmiskus līdzekļus. Grunts, kuru pirms tam vēlams noskalot, akvārijā jāber apmēram 4–7 cm biežumā. Akvārija aizmugurējā daļā to ber augstāku nekā priekšpusē. Rūpīgi jāizvēlas piemērota grunts – smalkā var neaugs visi augi, pārāk rupjā augiem var būt grūtāk iesakņoties. Galvenokārt grunts jāizvēlas atbilstoši paredzētajām zivīm.

DABĪGIE AUGI

Lai grunti nesamaisītu, akvārijā var ievietot lēzenu trauciņu, pa kuru lēnām tiks ielaists ūdens. Kad tas jau ir līdz pusei, var ķer-

ties klāt pie augu un dekorāciju izvietošanas. Pēc tam piepildīt ar ūdeni līdz augšai. Zivtņu mājoklim nepieciešami dabīgi augi, kas ogļskābo gāzi pārstrādā skābeklī, daudzus no tiem zivis izmanto kā papildu barību.

LABĀK MAZĀK

Pēc augu iestādīšanas un dekorāciju izvietošanas akvārijā var ievietot speciālu sildītāju, kas ik pēc 15 minūtēm noregulē nepieciešamo temperatūru. Pēc tam jāļauj darboties filtram, lai pēc nedēļas izveidotajā akvārijā varētu ievietot zivis. Noteiktā tilpumā var ievietot konkrētu zivju skaitu. Augi un dekorācijas jāatkrēķina no kopējā brīvā tilpuma.

MAINĪT ŪDENI

Pirms zivtņu ielaišanas akvārijā tās jāpieradina pie jaunā ūdens sastāva. To var darīt maisīnā ar zivīm, ik pēc desmit minūtēm ielejot akvārija ūdeni. Vienreiz nedēļā trešdaļa no akvārija ūdens jāmaina.

RECETES

Katrīna Spuleniece-Aišpure, uztura speciāliste

Pildīta vimba

Vajadzēs: 2 vimbas, sauju olīvu bez kauliņiem, kaltētu raudeni, 2 ķiploka daiviņas, 2 tomātus, olīveļļu, sāli, piparus.
Kā pagatavot: cepešpannu izklāj ar cepamo papīru, cepeškrāsni uzkaršē līdz 200 grādiem. Vimbas izķidā un notīra zvīņas, ar asu nazi gareniski iegriež zivju ādu vairākās vietās, zivis ierīvē ar sāli un svaigi maltiem pipariem, pārliet cepešpannā. Pildījumam tomātus sagriež kubiņos. Ķiplokus un sīpolu smalki sakapā, olīvas sagriež uz pusēm. Visu sajauc, pievieno mazliet olīveļļas, raudeni, sāli un melnos piparus pēc garšas. Zivis piepilda ar dārzeņu masu un apslaka ar olīveļļu, cep 30–35 min.

Zivju pīrāgs ar zirnišiem

Vajadzēs: 1 kg kartupeļu, 1 citronu, 40 g sviesta, 400 g zaļo zirnišu (var lietot saldētos), 2 burkānus, 2 sīpolus, olīveļļu, 500 ml piena, 300 g laša filejas, 200 g baltās zivs filejas, 65 g miltu, 100 g spinātu, 125 g izlobītu garneļu, 1 tējķ. angļu sinepju, 40 g čedaras siera.
Kā pagatavot: cepeškrāsni sakarsē līdz 180 grādiem. Kartupeļus nomizo, sagriež vienādos gabalos un vāra sālsūdenī, līdz tie gatavi. Tad nokāš un samīca ar šķipsnu sāls, melnajiem pipariem, sviestu un rīvētu citrona miziņu. Zaļos zirnišus sablendē viendabīgā masā. Ja tie ir saldēti, pirms tam aplej ar verdošu ūdeni un atkausē. Zirņu masu iemaisa mīcītajos kartupeļos. Burkānus un sīpolus nomizo, sagriež nelielos gabaliņos un pannā nelielā eļļas daudzumā apcep zeltainus. Pa to laiku katlīnā uzkaršē pienu – kad tas vārās, ieliek zivju filejas (tās var būt saldētas) un vāra apmēram 10 minūtes, līdz gatavas. Filejas ar putu karoti no katliņa izņem. Burkāniem un sīpoliem pieber miltus un, nepārtraukti maisot, pakāpeniski pievieno pienu. Pievieno sagrieztus spinātus un garšvielas un pakarsē. Mērcē iemaisa zivs fileju gabaliņus, garneles, sinepes, citrona puses sulu un rīvētu sieru. Visu samaisa un lej cepamtraukā, virsū liek zirnišu un kartupeļu masu, izlīdzina, lai tā pārsegtu virsmu. Pīrāgu cep cepeškrāsni apmēram 30 minūtes.

Kurzemnieks

sadarbībā ar Zivju fondu, Lauku atbalsta dienestu, biedrību *Darīsim paš!*

To veidoja žurnāliste Daina Tāfelberga, Iveta Grīniņa, Lāsma Reimane, fotogrāfi Aivars Vētrājs, Roberts Prauliņš. Māksliniece Inese Slūka, maketētāja Laila Liepiņa. Redaktore p. i. Inguna Spuleniece. Tirāža – 4022. Tāl. atsauksmēm 63350567; e-pasts: redakcija@kurzemnieks.lv.

Izdevumu atbalsta

Darīsim paš!

Lauku atbalsta dienests